
РОЛЬ ІНСТИТУТУ В ОРГАНІЗАЦІЇ ДОСЛІДЖЕНЬ ЗА ОСНОВНИМИ НАПРЯМАМИ ДІЯЛЬНОСТІ ЗакДУ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

При ЗакДУ функціонує Навчально-науковий інститут філософії та євроінтеграційних досліджень. В його структурі:

- **відділи:** «Етнополітики та євроінтеграції», очолюваний доктором історичних наук - Сергієм Федакою, провідним політологом Закарпаття; «Правового та науково-методичного забезпечення», на чолі якого - Михайло Савчин, кандидат юридичних наук, доцент ЗакДУ;

- **сектор:** Комп'ютерно-аналітичного і програмного забезпечення, в якому працюють випускники ЗакДУ та студенти- магістри останнього року навчання;

- **лабораторії:** «Соціологічних досліджень регіонально- євроінтеграційної проблематики». Лабораторію очолює кандидат філософських наук - Анатолій Колібаба, який працює (за основним місцем роботи) головою Ужгородської райдержадміністрації.

Основна мета діяльності Інституту в організації досліджень за основними гуманітарними спеціальностями університету, зокрема: **країнознавства, історії і теорії міжнародних відносин, права, соціології, філософії та психології в контексті євроінтеграції України до європейської спільноти.**

Центральне місце в діяльності Інституту відводиться дослідженням проблем гармонізації законодавства України до вимог ЄС, міжрегіонального і транскордонного співробітництва після розширення Європейського Союзу, а також виконання для державних і громадських інституцій прикладних соціологічних досліджень.

Специфіка Інституту підпорядкована реалізації, на рівні ЗакДУ та Закарпатської області, основних положень пріоритетності євроінтеграційного курсу України, який сформульований Президентом України - Віктором Ющенком.

Так, виступаючи, на початку 2006 року, перед депутатами Верховної Ради України - він підкреслив, що: **“наріжним каменем української зовнішньої політики стала стратегія повномасштабної інтеграції до Європейського Союзу. Ідея об’єднаної Європи є для нас найбільш ефективною моделлю розвитку... Ми впевнені, що нинішня демократична Україна гідна того, щоб мати перспективу входження до ЄС”**.

Географічне положення Закарпаття, його сусідство з Словаччиною, Угорщиною, Польщею, які є членами ЄС, напрацювання нових форм і методів регіонального і транс-кордонного співробітництва в рамках Карпатського Євро-регіону також інвестиційна **привабливість** нашої області функціонування низки підприємств з іноземним капіталом ("Єврокар", "Джебіл", "Троклін-Карпати", "Ядзакі", інші) - обумовлюють необхідність підготовки висококваліфікованих спеціалістів на базі ЗакДУ.

Саме тому дослідження складових проблематики євроінтеграції, на прикладах і практичних діях органів місцевого самоврядування Закарпаття є надзвичайно актуальним. Підрозділами Інституту всебічно аналізуються стан справ з реалізації важливих для Закарпаття програм, таких як:

- Стратегія транскордонного співробітництва "Карпати 2004-2011";
- Концепція спільного розвитку прикордонних територій України - "Інтеррегіо";
- Програм Сусідства: **"Україна, Угорщина, Словаччина"**, та ряду інших стратегічних програм.

Якщо перейти в площину практичної проблематики досліджень за основними напрямками діяльності ЗакДУ в контексті євроінтеграції, то слід **виділити базові пріоритети** нашого Інституту а саме:

- **по спеціальностях юридичного факультету** - дослідження динаміки нормативно-правової бази євроінтеграції та гармонізація законодавства України до вимог ЄС. Результатом даних досліджень стануть монографічні видання: "Основні права і свободи та організація публічної

влади: Україна та Європейський досвід"; "Механізм реалізації публічної влади на місцевому та регіональному рівнях в умовах євроінтеграції";

- **по спеціальностях факультету** Міжнародних відносин - проведення аналізу стану справ і дослідження складових дисциплін "Сучасного політичного розвитку та геополітичної орієнтації країн регіону" та "Інтеграційних процесів в контексті міжрегіонального і транскордонного співробітництва", результатом даних досліджень стануть монографічні видання.

Особлива увага в Інституті приділяється' дослідженням стану справ по реалізації критеріїв вступу України до СОТ, ЄС, НАТО, проблемам і перспективам взаємовідносин з сусідніми країнами Європейської Спільноти - Угорщини, Словаччини, Польщі.

Враховуючи високу динаміку євроінтеграційних процесів і необхідність формулювання нових положень і висновків, результати даних досліджень будуть включені до підручників, наукових посібників, для студентів старших курсів. Готується спільне з факультетом міжнародних відносин видання монографії - **"Україна в стосунках з державами Центральної та Східної Європи після розширення ЄС"**.

Важливе місце в навчально-науковій та дослідницькій роботі Інституту відводиться *співпраці з органами виконавчої влади і місцевого самоврядування*, консульствами Словаччини та Угорщини, представництвом МЗС в м. Ужгороді, регіональним філіалом Інституту стратегічних досліджень України, митними і прикордонними структурами у Закарпатті, Інститутами Академії наук України та іншими структурами, що мають пряме відношення до проблематики євроінтеграції.

Так, 27-28 квітня 2006 року проведений міжнародний науково-практичний семінар: **"Актуальні проблеми і стратегічні пріоритети України в європейських регіонально- інтеграційних процесах: практика і досвід Закарпаття"**. На семінарі було заслухано біля 26 доповідей

і повідомлень різної проблематики євроінтеграції України на шляху до СОТ, НАТО, ЄС.

Особливу зацікавленість студентів, які приймали участь в семінарі викликали виступити:

Віднянського Степана Васильовича - д.і.н., професора, зав. відділом міжнародних відносин Інституту історії АН України: "Пошуки Оптимальної парадигми зовнішньої політики України 1991-2006р.р."; Майбороди Олександра Микитовича - професора, д.і.н., зав. відділом політичних етнонаціональних досліджень Національної Академії наук України: "Проблеми формування української національної ідентичності в контексті регіоналізму"; Вовканича Івана Івановича - професора, д.і.н., декана факультету міжнародних відносин ЗақДУ: "Україна в стосунках з державами Центральної та Східної Європи: актуальні проблеми".

Жваву дискусію учасників семінару, особливо студентів-випускників юридичного факультету та факультету міжнародних відносин, викликали доповіді Кушніра Миколи Олександровича - радника директора Національного Інституту стратегічних досліджень; Баранчика Івана Івановича — представника МЗС України в м. Ужгороді; Олексика Хоми Михайловича - кандидата юридичних наук, доцента, заст. декана юридичного факультету, Мітряєвої Світлани Іванівни - директора регіонального філіалу НІСД; Товта Миколи Миколайовича - начальника Управління міграційної служби Державного комітету України у справах національностей та міграції; Передрія Олександра Самійловича - к.е.н., професора - декана економічного факультету ЗақДУ; Торпої Йосипа Йосиповича - директора центру українсько-угорського регіонального розвитку при Закарпатській ОДА; Колібаби Анатолія Васильовича - голови Ужгородської райдержадміністрації.

Надзвичайно дискусійною стала доповідь проректора з наукової та навчально-методичної роботи ЗақДУ, кандидата фізико-математ. наук, доцента Віктора Варфоломійовича Бунди "Болонська система освіти і вища школа України: актуальні проблеми".

Співпраця Інституту з вище перерахованими державними структурами і установами, які були названі раніше, базується на основі Договорів про співпрацю, в основі яких - взаємна допомога у вирішенні конкретних завдань.

Для прикладу, на звернення Міністерства закордонних справ, представництва МЗС в Ужгороді - наш Інститут разом із юридичним факультетом ЗақДУ (Трачук П.А., Олексик Х.М.) — надає допомогу у підготовці інформаційно-правових документів на допомогу громадянам України що вибувають за кордон.

З метою якісної і оперативної підготовки матеріалів на прохання Представництва МЗС при ЗақДУ створена структура, до якої входять провідні науковці ЗақДУ і нашого Інституту. Структура складається з:

1. Громадського адвокатського бюро.
2. Групи інформаційно-аналітичного забезпечення.
3. Методично-видавничої групи.

Таких прикладів співпраці Інституту з різними державними інстанціями можна привести чимало. Важливими чинниками забезпечення досліджень за основними напрямками діяльності ЗақДУ в контексті євроінтеграції в арсеналі Інституту є:

- комплекс планових заходів з розвитку навчально-наукової та дослідницької діяльності Інституту;
- актуальна тематика соціологічних досліджень;
- участь працівників Інституту у міжнародних, всеукраїнських та вузівських науково-практичних конференціях;
- підготовка навчально-методичних посібників та монографій;
- оперативне забезпечення підготовки статей та публікацій з тематики роботи Інституту.

Важливе місце в роботі Інституту відводиться організації функціонування профільно-тематичного видання - Науковий вісник ЗақДУ: "Проблеми і перспективи євроінтеграції: практика і досвід Закарпаття". До складу редакційної колегії "Вісника" увійшли:

Віднянський Степан Васильович - доктор історичних наук, професор, завідувачий відділом міжнародних відносин Інституту історії АН України;

Майборода Олександр Микитович - доктор історичних наук, професор, завідувачий відділом політичних етнопціональних досліджень Національної Академії наук України;

Вовканич Іван Іванович - доктор історичних наук, професор, декан факультету міжнародних відносин Закарпатського державного університету;

Федака Сергій Дмитрович - доктор історичних наук, професор, завідувачий відділом євроінтеграції та етнополітики Інституту філософії та євроінтеграційних досліджень ЗакДУ Король Іван Федорович - доктор історичних наук, професор, викладач Закарпатського державного університету.

Є усі підстави прогнозувати, що "Вісник" стане постійно діючою трибуною для науковців, вчених, аспірантів ЗакДУ та працівників консульських представництв в Ужгороді (за бажанням).

Враховуючи високе представництво XI Міжнародної наукової-практичної конференції «Професійна підготовка фахівців в умовах інноваційної перебудови української національної освіти», що відбувається сьогодні, ми врахуємо все позитивне, що буде напрацьовано за час роботи і впровадимо в практику роботи нашого Інституту філософії та євроінтеграційних досліджень.

Конференція без сумніву, дозволить нам більш якісно і конкретно вирішувати питання дослідження проблеми пріоритетності євроінтеграційного курсу України, проблем та шляхи їх вирішення.

(«Професійна підготовка фахівців в умовах інноваційної перебудови української національної освіти»: Збірник праць за матеріалами XI Міжнародної науково-практичної конференції (м. Ужгород – м. Сніна 16-19 травня 2006 року). – Ужгород: ЗакДУ. – 2006. – С. 124-130.)